

Rozk.
1. PA
2. SF
[signature]

UCHWAŁA Nr XLIV / 361 / 01
Rady Miejskiej w Bolesławcu
z dnia 11 grudnia 2001r.

w sprawie „Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławcu na rok 2002”.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1996r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. Nr 35, poz. 230 z późn. zm.) Rada Miejska w Bolesławcu

stanowi, co następuje:

§ 1

Uchwala się „Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławcu na rok 2002” w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Miasta Bolesławcu, który przedstawi Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji uchwały w I kwartale 2003r.

§ 3

Traci moc uchwała Nr XXXI/260/2000 Rady Miejskiej w Bolesławcu z dnia 28 grudnia 2000r. w sprawie „Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławcu na rok 2001”.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2002r.

§ 5

Uchwała podlega opublikowaniu na tablicy ogłoszeń Rady Miejskiej i Urzędu Miasta.

MRW:MRW

**PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ**

[signature]
Kazimierz Sas

RADCA PRAWNY

[signature]
mgr Jacek Grzegorz

4321

Załącznik do
Uchwały Nr XLIV/301/01
Rady Miejskiej w Bolesławcu
z dnia 14 grudnia 2001 r.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w mieście Bolesławiec na rok 2002

Opracowała:
Maria Barbara Wojciechowska
Pełnomocnik Prezydenta Miasta
ds. Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych

Bolesławiec, 2001

Spis treści:

Przesłanie Prezydenta Miasta

I. Główne założenia programu	str. 4
II. Cele programu	str. 5
III. Diagnoza sytuacji	str. 7
IV. Zadania	str. 10
V. Finansowanie realizacji programu	str. 17

PRZESŁANIE PREZYDENTA MIASTA

Znaczenie i rola konsumpcji alkoholu są bardzo różnorodne. Dla wielu ludzi spożywanie napojów alkoholowych jest elementem życia towarzyskiego. Szkody jakie mogą być powodowane przez alkohol wykraczają poza sferę życia osoby pijącej, obejmując całe rodziny i różnorodne grupy społeczne populacji. Łączy się ono wyraźnie z wypadkami i przemocą, jest odpowiedzialne za znaczne skrócenie oczekiwanej długości życia.

Rozmiary szkód spowodowanych przez obecność alkoholu w naszym życiu osiąga ogromne rozmiary. Jest to tragedia naszego miasta. W wielu rodzinach marnują się ludzkie istnienia. Ludzie popadający w uzależnienia wywodzą się ze wszystkich środowisk. Ich rodziny, przyjaciele, koledzy są psychicznie, a czasem fizycznie maltretowani. Na naszych oczach, przy społecznej akceptacji zaistniała moda na alkohol, narkotyki, ludzką obojętność, brak zdecydowanych działań przeciwstawiających się tej modzie pozwala zaistnieć coraz większym grupom stale zażywającym środki zmieniające świadomość.

Konieczne jest dążenie zarówno do ograniczania spożycia alkoholu, jak też rozwijanie różnych form działalności zapobiegawczej i naprawczej ukierunkowanej na zwiększanie zdolności do radzenia sobie z problemami, które istnieją. Każdego dnia człowiek stoi przed wyborami różnych sposobów postępowania. Wiele wyborów podejmujemy automatycznie, nawykowo, nie zastanawiając się nad tym, co robimy. Dotyczy to dorosłych, a w jeszcze większym stopniu dzieci i młodzieży. Nasze życie związane jest często z ryzykiem dla zdrowia. Ryzyko takie powstaje z różnych przyczyn: zanieczyszczenia wody i powietrza, przemęczenia spowodowanego pogonią za sukcesem, a także z codziennych stresów. Nie każdego ryzyka można uniknąć, są jednakże takie sytuacje, w których nasz własny wybór pozwoli na zmniejszenie atakujących nas zagrożeń.

Należy do nich picie alkoholu i zażywanie narkotyków. Sprawy te są tak ważne, że stają się jednym z priorytetowych celów pracy kierowanego przeze mnie Urzędu. Działania związane z tą strategią doprowadziły do opracowania **Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**.

Ważne jest promowanie tego programu jako kierunku profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który będzie realizowany w naszym mieście w roku 2002. Konieczne jest współdziałanie istniejących instytucji w celu wypracowania takiego modelu życia i funkcjonowania w społeczeństwie, który stwarzałby nowe motywacje osobowe poprzez zestaw propozycji kulturalnych, oświatowych, wychowawczych, sportowych, medycznych, psychologicznych.

Liczę na aktywność i zaangażowanie ośrodków profesjonalnych i innych w celu wyboru skutecznych form zapobiegania patologiom życia społecznego w naszym mieście.

I. Główne założenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zasadniczym założeniem niniejszego programu jest przyjęcie zasady, że samorząd gminny obowiązany jest do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji i zakładów pracy.

Z powyższego założenia wynikają następne, które mówią o popieraniu tworzenia i rozwoju organizacji społecznych, których celem jest krzewienie trzeźwości i abstynencji, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu, udzielanie pomocy rodzinom, zapewnianie warunków sprzyjających działaniom tych organizacji, jak również współdziałanie z Kościołem Katolickim i innymi kościołami oraz związkami wyznaniowymi w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Do założeń tych należy także zaliczyć:

- a) w dziedzinie życia społecznego – przyznanie priorytetu dla działań i decyzji służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych w mieście objętych znowelizowaną ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- b) zapewnienie systematycznego finansowania Programu w ramach środków z budżetu miasta pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;
- c) usprawnienie działalności placówek państwowych i stowarzyszeń realizujących programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
- d) zwiększenie skuteczności systemu kontroli obrotu napojami alkoholowymi.

Program opierając się na analizie głównych problemów alkoholowych w mieście, wyznacza zadania dla poszczególnych instytucji, a także określa główne cele działań w 2002 roku. Wyznacza ogólne ramy, w których powinna się mieścić polityka wobec alkoholu w skali samorządności lokalnej.

II. Cele Programu:

Nadrzędnymi celami programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

1. Zmniejszenie ilości alkoholu spożywanego przez młodzież.

Metody:

- a) ograniczenie możliwości zakupu i spożycia alkoholu przez nieletnich;
- b) wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych i metod uczenia postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
- c) ograniczanie działań promujących picie alkoholu przez młodzież;
- d) edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji.

2. Zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia.

Metody:

- a) uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia;
- b) uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia;
- c) zwiększanie skuteczności interwencji wobec zaburzeń zachowania wynikających z nadmiernego picia.

3. Zmniejszenie śmiertelności i degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.

Metody:

- a) zwiększanie dostępności oddziaływań terapeutycznych;
- b) poprawa skuteczności profesjonalnej terapii uzależnień i innych usług leczniczych;
- c) wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy.

4. Zmniejszenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

Metody:

- a) edukacja społeczna na temat sytuacji i czynników ryzyka oraz sposobów zapobiegania zagrożeniom alkoholowym.

5. Zmniejszenie ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzeń życia (przemocy i zaniedbań).

Metody:

- a) zwiększanie skuteczności interwencji prawa administracyjnego wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny, powodowanych przez picie alkoholu;
- b) zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i społecznej dla członków tych rodzin;
- c) inicjowanie i wspieranie stowarzyszeń samoobrony i środowiskowych grup społecznej obrony przed przemocą.

6. Zmniejszenie rozmiaru naruszeń prawa na rynku alkoholowym.

Metody:

- a) rozszerzenie zakresu kontroli obrotu napojami alkoholowymi;
- b) rozszerzenie zakresu interwencji wobec łamania przepisów ustawy;
- c) występowanie przeciwko podmiotom prowadzącym reklamę napojów

7. Promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Metody:

- a) wdrażanie do życia społecznego postaw wspomagających racjonalną kontrolę nad obecnością alkoholu w życiu codziennym;
- b) budowanie akceptacji społecznej dla niezbędnych decyzji, które częściowo ograniczają dostępność i zmniejszają swobodę konsumpcji alkoholu.

8. Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji Programu.

Metody:

- a) wykorzystanie zasobów merytorycznych i organizacyjnych występujących na terenie miasta;
- b) wsparcie materialne, edukacyjne i lokalowe dla podmiotów niepaństwowych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

III. Diagnoza sytuacji

W badaniach z 1998 roku przeprowadzonych przez Instytut Psychiatrii i Neurologii **alkoholizm** zajmuje drugie miejsce (15,1%), zaraz za **bezrobociem** (22,7%), wyprzedzając m.in. takie problemy jak: **przemoc i agresja na ulicach** (12,7%), **spadek stopy życiowej** (12,4%), **picie alkoholu przez młodzież** (9,5%).

Badania ogólnopolskie ESPAD przeprowadzone na ogólnopolskiej próbie losowej uczniów klas pierwszych i trzecich szkół ponadpodstawowych wykazały, że najbardziej rozpowszechnione wśród młodzieży szkolnej są napoje alkoholowe. Próby picia ma za sobą 90,3% pierwszoklasistów i 96,6% trzecioklasistów. Szczególnie niebezpieczne jest picie w znacznych ilościach do przekraczania progu nietrzeźwości. Ustalenie, gdzie picie miało miejsce wykazało, że uczniowie klas pierwszych pili najczęściej u kogoś w domu lub na świeżym powietrzu, najrzadziej zaś w restauracji. Trzecioklasiści najczęściej pili na dyskotekę, u kogoś w domu względnie w barze lub pubie- widać z tego, jak wraz z wiekiem rośnie rola picia w miejscach publicznych. Sięganie po napoje alkoholowe oraz rozmiary picia zależne są od postaw i oczekiwań wobec alkoholu.

W klasach pierwszych wśród następstw negatywnych kolejno znalazły się:

- kac(25%),
- szkody zdrowotne (25%),
- złe samopoczucie (17%),
- obawa, że zrobi się coś, czego będzie się potem żałowało (16%).

Wśród pozytywnych skutków picia alkoholu uczniowie klas pierwszych wymieniają:

- świetną zabawę (31%),
- towarzyskość(24%)
- odprężenie(20%),
- zapomnienie o swoich problemach(19%).

Na pytanie to, czy badany spodziewa się, że będzie pił, gdy będzie miał 25 lat i picie przestanie być "owocem zakazany" – najwięcej uczniów- zarówno w klasach I (50,7%), jak III (48,0%)- nie umiało odpowiedzieć.

Wyniki tych badań, a także wyniki ankiet przeprowadzanych przy realizacji programów profilaktycznych pokazują, iż nadużywanie alkoholu oraz picie przez nieletnich stanowią poważny problem naszej lokalnej społeczności.

W skali lokalnej często uwidacznia się bezpośredni związek pomiędzy przemocą i agresją na ulicach a nadużywaniem alkoholu.

Niezależnie od tego, jak będziemy oceniać obecność alkoholu w naszym życiu społecznym, faktem jest, iż co trzecia interwencja rodzinna podejmowana przez policję w naszym mieście ma związek z nadużywaniem alkoholu a większość rozbojów popełnionych zostało pod wpływem alkoholu. Ocenia się, że co czwarta złotówka przeznaczona na pomoc w ramach świadczeń socjalnych dotyczyła rodzin z problemem alkoholowym. Picie alkoholu na rozmaite sposoby obniża również parametry zdrowotności całej populacji. Skala zjawisk i problemów związanych z nadużywaniem alkoholu pokazuje obszary szkód wynikających z obecności alkoholu w naszym życiu.

Ograniczenie rozmiaru tych problemów może w istotny sposób przyczynić się do wzrostu ogólnego poczucia bezpieczeństwa.

Do podstawowych problemów alkoholowych w mieście należą:

1. Szkody występujące u osób pijących:

- * Liczba osób uzależnionych od alkoholu to 2 – 3% całej populacji:
 - w Polsce około 800 – 900 tys.;
 - w Bolesławcu około 880 – 1320, z tego 301 osób leczy się.
- * Osoby pijące szkodliwie nie uzależnione od alkoholu to 5 – 7% całej populacji:
 - w Polsce około 2 – 2,5 mln osób;
 - w Bolesławcu około 2200 – 3080 osób.
- * Nieletni upijający się od czasu do czasu to co piąty młody człowiek w wieku 14 – 17 lat.
- * W ostatnich latach obniżył się wiek inicjacji alkoholowej wśród młodzieży do 12 lat.

2. Szkody u członków rodzin z problemem alkoholowym.

- * Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika to 4 – 5% całej populacji:
 - w Polsce około 1,5 – 2 mln osób;
 - w Bolesławcu około 1760 – 2200 osób.
- * Problemem jest także przemoc w rodzinie rozumiana jako fizyczne lub psychiczne znęcanie się nad członkami rodziny:
 - w Polsce około 2 – 2,6 mln osób;
 - w Bolesławcu około 2350 – 2930 osób.
- * Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholowych to 4,5% całej populacji:
 - w Polsce około 1,5 – 2 mln osób;
 - w Bolesławcu około 1760 – 2200 osób.

3. Alkoholowa dezorganizacja środowiska pracy.

Obejmuje przede wszystkim absencję i wypadki, obniżenie wydajności pracy. Obserwuje się coraz większą alkoholową patologizację populacji bezrobotnych.

4. Naruszenie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe.

Do najważniejszych problemów należą: przestępczość osób nietrzeźwych, prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu, alkoholowe zaburzenia zachowania w miejscach publicznych i znęcanie się nad rodziną.

5. Przestępstwa i wykroczenia związane z obrotem alkoholem.

Najważniejszy problem to sprzedaż alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym oraz reklama i propagowanie napojów alkoholowych.

6. Zasoby umożliwiające prowadzenie działalności profilaktycznej i naprawczej na terenie miasta:

- 2 placówki odwykowe;
- kadra przeszkolona w zakresie terapii uzależnień (6 instruktorów terapii uzależnień) skupiona przy Oddziale Leczenia Uzależnienia od Alkoholu;
- grupy samopomocowe – 3 grupy Anonimowych Alkoholików, 1 grupa AI-Anon;
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. Uzależnień;
- przeszkoleni realizatorzy młodzieżowego programu profilaktycznego "Drugi Elementarz" – 20 osób;
- przeszkoleni wychowawcy w zakresie problematyki uzależnień – 24 osoby
- przeszkoleni realizatorzy programu profilaktycznego "Tak czy Nie";
- przeszkoleni realizatorzy programu integracyjnego "Razem";
- przeszkoleni opiekunowie świetlic socjoterapeutycznych;
- przeszkoleni realizatorzy programu profilaktycznego "Spójrz inaczej";
- Środowiskowy Klub Młodzieżowy "Kuźnia";
- Towarzystwo Przyjaciół Dzieci i Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka;
- Bolesławieckie Stowarzyszenie Abstynentów "Przemiana";
- Stowarzyszenie Rodzin Katolickich na Osiedlu Kwiatowym;
- sieć świetlic profilaktyczno-środowiskowych;
- Związek Harcerstwa Polskiego;
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny na Osiedlu Kwiatowym;
- Bolesławiecki Ośrodek Kultury;
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji;
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- kluby sportowe realizujące programy profilaktyczne, TLB.
- Bolesławiecki Telefon Zaufania 988.

Jak wykazują badania osoby uzależnione od alkoholu i innych środków chemicznych mają przeciętnie 16 razy więcej nieobecności w pracy niż inni pracownicy, powodują 3,5 raza więcej wypadków. Kryminolodzy obliczają, że blisko połowę przestępstw popełniają ludzie uzależnieni od alkoholu lub narkotyków. Wśród recydywistów odsetek ten wzrasta do ponad 80%. Z drugiej strony wiadomo, że wyleczenie pracownika, zwłaszcza wykwalifikowanego jest tańsze niż kształcenie nowego, oraz że utrzymujący abstynencję od alkoholu, którzy pracują nad własnym rozwojem w grupach samopomocowych stają się lepszymi i odpowiedzialniejszymi pracownikami. Koszty społeczne alkoholizmu oraz korzyści wynikające z przyswojenia zdrowego trzeźwego stylu życia dowodzą konieczności stworzenia i realizacji globalnego wielopłaszczyznowego programu obejmującego profilaktykę i przeciwdziałanie uzależnieniom, leczenie i rehabilitację osób uzależnionych. Rozmiary i dolegliwości aktualnie występujących problemów alkoholowych tworzą bardzo poważne zagrożenie dla funkcjonowania społecznego i ekonomicznego miasta oraz kondycji zdrowotnej i moralnej naszego społeczeństwa. Przeciwdziałanie tym zagrożeniom wymaga systematycznej i dobrze zorganizowanej działalności w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 27 kwietnia 2001 wprowadza nowe zapisy, które dotyczą:

1. Reklamy i promocji napojów alkoholowych, a także sponsorowania imprez masowych przez producentów napojów alkoholowych,
2. Zmiany dotyczące możliwości informowania o sponsorowaniu imprez sportowych, koncertów muzycznych przez przedstawicieli biznesu alkoholowego,
3. Sprecyzowania pojęć, które dotychczas budziły szereg wątpliwości tj.: okolica punktu sprzedaży, reklama, promocja, sponsorowanie, wydzielone stoisko itp.,
4. Zmiany kwalifikacji czynu, jakim jest sprzedaż alkoholu nieletnim i nietrzeźwym, który do tej pory był wykroczeniem, w tej chwili stał się przestępstwem,
5. Zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach do tego nie przeznaczonych,
6. Zmiany trybu powoływania oraz form działania nowych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
7. Corocznie uchwalanego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, który powinien jako integralną część zawierać również zasady wynagradzania członków gminnych komisji,
8. Możliwości powoływania przez zarząd gminy pełnomocnika ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
9. Rozszerzenia ilości progów określających wielkość sprzedaży wyrobów alkoholowych, co ma bezpośredni wpływ na wysokość podwyższonej opłaty za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Większość wprowadzonych zmian zaczęła obowiązywać 14 dni po ogłoszeniu ustawy, tylko zapisy w punkcie 1, obowiązuje po 3 miesiącach, a zapis punktu 2, od 1 stycznia 2002 roku.

IV. Zadania

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Przez zwiększenie dostępności rozumie się bliskość terytorialną oferty terapeutycznej.

Metody:

- a) rozszerzony czas funkcjonowania placówek (6 dni w tygodniu, zwłaszcza w godzinach popołudniowych, aby osoby pracujące mogły mieć możliwość skorzystania z oferty);
- b) adekwatny program (tj. program terapeutyczny dla osób uzależnionych i ich rodzin);
- c) realizowanie programów typu "after care" – "po leczeniu" utrwalających zmiany zaistniałe w wyniku zakończenia przez pacjenta podstawowej terapii uzależnień;
- d) szkolenie kadry medycznej i terapeutów pracujących w placówce;

Realizacja tego zadania oznacza:

- a) finansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych dla pacjentów uzależnionych, o ile przekracza to wymiar etatów personelu;
- b) finansowanie zajęć po programie ponadpodstawowym dla osób uzależnionych i współuzależnionych, zajęć w programie "after care" – "po leczeniu" (trening asertywności, warsztat radzenia sobie ze złością, warsztat radzenia sobie ze stresem, trening komunikacji małżeńskiej itp.);
- c) prowadzenie grupy terapeutycznej dla ofiar przemocy domowej;
- d) dofinansowanie do wysokości 75% wykazanych kosztów szkoleń i kursów specjalistycznych dla pracowników lecznictwa odwykowego, podnoszących kwalifikacje w zakresie pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi oraz ofiarami przemocy w rodzinie alkoholowej;
- e) dofinansowanie obozów terapeutycznych prowadzonych według określonego programu terapeutycznego przez specjalistów z zakresu terapii uzależnienia od alkoholu;
- f) doposażenie placówki w pomoce i sprzęty niezbędne do prowadzenia zajęć terapeutycznych, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych (np. broszury, ulotki).

Wskaźniki osiągania celu:

- 1. odsetek pacjentów placówki odwykowej, którzy po ukończeniu terapii utrzymują abstynencję przez ponad rok;
- 2. liczba przeszkolonych terapeutów i instruktorów terapii zatrudnionych w placówce odwykowej.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Metody:

- a) zwiększanie skuteczności interwencji prawno-administracyjnych wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny powodowanych piciem alkoholu;
- b) zwiększanie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i prawnej dla członków rodzin (Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie; Punkt Informacyjno-Konsultacyjny na Osiedlu Kwiatowym);
- c) organizowanie lokalnych kampanii edukacyjnych na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie;
- d) organizacja szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych (policjanci, pracownicy socjalni, pedagodzy i nauczyciele, pracownicy służby zdrowia, kuratorzy sądowi);
- e) inicjowanie środowiskowych grup wsparcia (np. Niebieska Linia).

Realizacja tego zadania oznacza:

- a) tworzenie i finansowanie bieżącej działalności Punktów Informacyjno-Konsultacyjnych dla Ofiar Przemocy w Rodzinie i osób z problemem alkoholowym;
- b) doposażenie Punktów w pomoce i sprzęt niezbędny do realizowania zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy;
- c) prowadzenie grup wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
- d) dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje w zakresie pomagania ofiarom przemocy domowej;
- e) utworzenie sieci świetlic pracujących w formule socjoterapeutycznej;
- f) dofinansowanie zajęć w świetlicach socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym;
- g) doposażenie placówek w pomoce i sprzęty niezbędne do prowadzenia zajęć terapeutycznych, zakup i dystrybucja materiałów edukacyjno-informacyjnych;
- h) prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców dzieci pijących alkohol (np.: "Pomarańczowa Linia").

W celu udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy zakłada się tworzenie spójnego systemu wyspecjalizowanych placówek i służb.

System ten powinien obejmować:

- a) miejsce, do którego można przyjść – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy;
- b) Telefon Zaufania dla ofiar przemocy i osób z problemem alkoholowym;
- c) zorganizowanie zespołu interwencyjnego podejmującego działania wobec sprawców przemocy;
- d) miejsce, gdzie można się schronić – schronisko dla maltretowanych kobiet i dzieci.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

- 1. liczba realizowanych programów terapeutycznych dla członków rodzin alkoholiczków (dla osób współuzależnionych);
- 2. liczba osób uczestniczących w tego typu programach terapeutycznych – żon, dzieci;
- 3. liczba policjantów przeszkolonych w prowadzeniu interwencji domowych w sytuacjach przemocy w rodzinie;
- 4. liczba rodzin w problemem alkoholowym, w których policja wielokrotnie podejmowała interwencję w związku z przemocą domową;
- 5. liczba umorzeń spraw sądowych z art. 207 KK ze względu na małą szkodliwość czynu lub z powodu braku dowodów;
- 6. liczba grup samopomocowych i terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie;
- 7. liczba osób zgłoszonych do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego;
- 8. liczba rodzin, w których występuje problem alkoholowy objętych pomocą materialną i finansową MOPS;
- 9. wysokość środków finansowych wydatkowanych na pomoc społeczną rodzinom z problemem alkoholowym.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla młodzieży.

Metody:

- a) wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych w szkołach, uczenie umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu;
- b) edukacja rodziców i wychowawców w zakresie pomagania młodzieży w utrzymaniu abstynencji;
- c) prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z profilaktyką;
- d) wspieranie działań podejmowanych przez lokalne koalicje trzeźwościowe;
- e) organizowanie monitorowania problemów uzależnień pozwalającego ocenić aktualny ich stan;
- f) interwencje profilaktyczne wobec grup podwyższonego ryzyka;
- g) wprowadzenie do podstawowej opieki zdrowotnej metody wczesnego diagnozowania i krótkiej interwencji.

Realizacja tego zadania oznacza:

- a) organizowanie i finansowanie szkolnych programów profilaktycznych takich jak np. "Drugi Elementarz czyli Program Siedmiu Kroków", "Spójrz inaczej", "Noe", "Tak czy nie", "Debata", "Trzy koła", "Korekta", "Jak żyć z ludźmi", "Śnieżna kula", "Odlot" i inne;
- b) organizowanie i finansowanie programów profilaktycznych w przedszkolach;
- c) organizowanie i finansowanie zajęć edukacyjnych dla rodziców np. "Program profilaktyki domowej", grupy edukacyjne dla rodziców;
- d) dofinansowanie szkoleń w zakresie pracy terapeutycznej z dziećmi z rodzin alkoholowych oraz umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych, organizowanych dla pedagogów, nauczycieli, psychologów, przedstawicieli innych zawodów, którzy deklarują gotowość podjęcia pracy w wyżej wymienionym zakresie;
- e) prowadzenie stałych badań monitoringowych zwłaszcza w środowiskach młodzieży szkolnej;
- f) dofinansowanie zajęć psycho-korekcyjnych w placówkach przeznaczonych dla dzieci z grup ryzyka, np. w świetlicach, klubie "Kuźnia", klubach młodzieżowych);
- g) dofinansowanie wyposażenia placówek w pomoce i sprzęt niezbędny dla prowadzenia działań profilaktycznych;
- h) organizowanie szkoleń dla rad pedagogicznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania przemocy itp.;
- i) współpraca z organizacjami pozarządowymi i związkami wyznaniowymi mająca na celu promocję zdrowia i propagowanie trzeźwych obyczajów;
- j) dofinansowanie szkoleń dla pielęgniarek i lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie stosowania w praktyce lekarskiej metody wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec pacjentów nadużywających alkoholu – zakup i dystrybucja materiałów edukacyjnych na terenie ośrodków zdrowia oraz innych placówek opieki zdrowotnej i pomocy społecznej (plakaty, test przesiewowy AUDIT, ulotki);
- k) organizowanie form spędzania wolnego czasu zwłaszcza w postaci obozów terapeutycznych (zimowiska, wypoczynki letni) dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz zajęć pozalekcyjnych, które mają precyzyjnie opisany program zajęć profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych;

- l) tworzenie bazy materialnej do organizowania alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież.

Stwierdza się, że nowoczesna działalność profilaktyczna i edukacyjno-informacyjna to także:

- a) uczenie wczesnego rozpoznawania sygnałów wskazujących na rozwijanie się procesu uzależnienia;
- b) uczenie osobistych umiejętności kontrolowania rozmiarów i wzorów picia;
- c) zwiększenie skutecznej informacji wobec zaburzeń zachowania, wynikających z nadmiernego picia.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba młodzieży, rodziców i nauczycieli uczestniczących w szkolnych programach profilaktycznych;
2. liczba całkowitych abstynentów wśród młodzieży (przed inicjacją);
3. odsetek młodzieży, która spożywała napoje alkoholowe w ciągu ostatniego miesiąca;
4. liczba szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych, w których prowadzone są programy profilaktyczne;
5. liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w związku z zabronioną sprzedażą alkoholu nieletnim;
6. liczba pielęgniarek i lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej przeszkolonych we wczesnym diagnozowaniu problemów alkoholowych wśród pacjentów oraz w stosowaniu metody krótkiej interwencji.

4 Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrolę przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

Metody:

- a) podejmowanie przez Radę Miejską stosownych uchwał, przede wszystkim w sprawie realizacji miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i podporządkowanych mu innych uchwał dotyczących zasad wydawania i cofania zezwoleń, a także rozmieszczenia i ilości punktów sprzedaży alkoholu oraz warunków, w jakich ta sprzedaż jest dopuszczalna;
- b) podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż i podaż napojów alkoholowych;
- c) podejmowanie interwencji w stosunku do osób prawnych i fizycznych łamiących ustawowy zakaz reklamy alkoholu.

Realizacja tego zadania oznacza:

- a) opracowanie zasad, form i zakresu prowadzenia kontroli sprzedaży napojów alkoholowych wraz ze wskazaniem osób upoważnionych do prowadzenia takich kontroli;
- b) szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych i kontrola rynku w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim;

- a) zasady wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz prowadzenia kontroli w zakresie przestrzegania zasad obrotu tymi napojami określa Załącznik Nr 1 do Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W nawiązaniu do potrzeb ograniczania dostępności alkoholu, liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży, ustala odrębną uchwałą Rada Miejska w Bolesławcu.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych (stały monitoring);
2. liczba mieszkańców przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych (oraz napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu);
3. liczba wydanych, cofniętych i wygaszonych zezwoleń;
4. uchwalony przez Radę Miejską limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych ;
5. liczba interwencji policji wobec naruszenia warunków sprzedaży alkoholu.

5. Wspomaganie działalności Instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Metody:

- a) edukacja publiczna i współpraca z lokalnymi mediami;
- b) tworzenie lokalnych koalicji trzeźwościowych.

Realizacja tego zadania oznacza:

- a) wsparcie materialne, edukacyjne i lokalowe dla podmiotów niepaństwowych zajmujących się statutowo rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
- b) wynagrodzenie dla osób niezbędnych do zabezpieczenia bazy (gospodarz, księgowa);
- c) dofinansowanie szkoleń dla osób, które starają się o podnoszenie swoich kwalifikacji i deklarują podjęcie pracy z osobami uzależnionymi oraz członkami rodzin alkoholików;
- d) dofinansowanie obozów terapeutycznych dla członków stowarzyszenia abstynentów;
- e) dofinansowanie zakupu pomocy i sprzętu niezbędnego do realizacji programu w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki osiągnięcia celu:

1. liczba i jakość publikacji prasowych i TV w lokalnych mediach;
2. liczba stowarzyszeń stale współpracujących w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki.

Określa się obszary działania organizacji pozarządowych na następujące:

- a) profilaktyka i praca z grupami ryzyka;
- b) przeciwdziałanie przemocy w rodzinie;
- c) rehabilitacja osób uzależnionych i współuzależnionych.

Przyjmuje się, że organizacje pozarządowe nieprofesjonalne mogą prowadzić:

- a) grupy wsparcia;
- b) obozy terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- c) punkty informacyjno-konsultacyjne ds. uzależnień;
- d) świetlice profilaktyczno-środowiskowe;
- e) imprezy okolicznościowe propagujące trzeźwe obyczaje.

Ustala się, że współdziałanie z tymi organizacjami będzie polegało na zlecaniu im do realizowania zadań z programu, a także z zakresu cyklicznego badania i monitorowania problemów alkoholowych na terenie miasta.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja tego zadania oznacza:

- a) prowadzenie kontroli placówek prowadzących obrót napojami alkoholowymi na terenie miasta w związku z naruszaniem przepisów ustawy;
- b) występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w związku z naruszeniem przepisów ustawy.

7. Budowanie akceptacji społecznej dla niezbędnych decyzji, które częściowo ograniczają dostępność alkoholu.

Szczególny nacisk położyć należy na profesjonalizm działań i kształtowanie w świadomości społecznej przekonania, że alkoholizm jest chorobą dającą się leczyć.

Wiodącą rolę w tym punkcie programu spełnia Oddział Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Poradnia Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu przy Wojewódzkim Szpitalu dla Psychicznie i Nerwowo Chorych.

Nie można nie zauważyć działań opieki społecznej, na której spoczywa również część rozwiązywania problemów alkoholowych. Obejmuje to grupę rodzin dotkniętych alkoholizmem, a zwłaszcza znajdujących się w nich dzieci. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej stanowi w tym momencie instytucjonalne zaplecze do działań związanych z tworzeniem sieci służącej przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Równie ważna jest stała współpraca ze szkołami. Dopuszcza się szkolenie rad pedagogicznych, wychowawców i rodziców w zakresie profilaktyki i zagrożeń uzależnieniami. To szkoła jest soczewką skupiającą sygnały dotyczące dzieci i ich problemów. Ważnym ogniwem jest tworzenie świetlic profilaktyczno-środowiskowych i klubów młodzieżowych, których zadaniem byłoby prowadzenie zajęć korekcyjnych oraz organizowanie alternatywnych sposobów spędzania czasu wolnego.

W związku z tym należy zapewniać środki finansowe na utrzymanie już istniejących placówek, a także prowadzić działania zmierzające do tworzenia nowych.

8. Koordynowanie działań programowych na terenie miasta.

Nie ma możliwości zrealizowania w praktyce zaleceń Programu bez prawidłowo funkcjonującego ośrodka kierującego.

- a) Pełnomocnik Prezydenta Miasta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pełni rolę ośrodka kierującego i koordynującego działania na terenie miasta wszystkich podmiotów zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- b) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma za zadanie:
 1. przygotowanie projektu miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;
 2. coroczne przygotowanie harmonogramu jego realizacji wraz z planem finansowania zadań;
 3. kontrolę realizacji programu;
 4. inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych;
 5. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
 6. współdziałanie z organami administracji samorządowej i rządowej, kościołem katolickim i innymi kościołami i związkami wyznaniowymi i organizacjami społecznymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych;
 7. udzielanie pomocy osobom uzależnionym od alkoholu oraz członkom ich rodzin;
 8. prowadzenie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży podawania i spożywania napojów alkoholowych.

V. Zasady finansowania Programu

1. Finansowanie Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych winno być dokonywane w ramach środków własnych oraz dodatkowych środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych corocznie do kasy Gminy przez wszystkie podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te ujmują się w budżecie miasta **dział 851 rozdział 85154 "Ochrona zdrowia – przeciwdziałanie alkoholizmowi"**.
2. Środki finansowe zebrane z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych nie wykorzystane w danym roku budżetowym powinny być zamieszczone w wykazie wydatków, które nie wygasają z upływem roku budżetowego i są przeznaczone w następnym roku budżetowym na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Stawki wynagrodzeń na poszczególne formy działań i usług określa Załącznik

Nr 2 do Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych "Przewodnik do finansowania Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych".

4. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych określa Załącznik Nr 3 do Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych "Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bolesławcu."

Uwagi końcowe:

Przedstawiony wyżej Program, jego cele, strategie i zadania muszą być elastycznie dostosowywane do szybko zmieniającej się rzeczywistości i zasobów, jakie posiadamy. Pozytywnych efektów wdrożenia Programu należy spodziewać się po wielu latach, ale nie powinno to powodować zniechęcenia czy też zaniechania jego realizacji

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ

Kazimierz Sas

ZASTĘPCA
PREZYDENTA MIASTA

Hubert Prabucki

**ZASADY WYDAWANIA I COFANIA ZEZWOLEŃ
NA PROWADZENIE SPRZEDAŻY NAPOJÓW
ALKOHOLOWYCH
PRZEZNACZONYCH DO SPOŻYCIA W MIEJSCU LUB POZA
MIEJSCEM SPRZEDAŻY
ORAZ PROWADZENIA KONTROLI W ZAKRESIE
PRZESTRZEGANIA ZASAD OBROTU TYMI NAPOJAMI**

I. Zasady wydawania zezwoleń.

1. Wnioski o wydawanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych składane są w Urzędzie Miasta Bolesławiec.
2. Wniosek powinien zawierać:
 - a) imię i nazwisko, adres, nazwę i siedzibę firmy;
 - b) adres punktu sprzedaży detalicznej lub zakładu gastronomicznego;
 - c) określenie rodzajów napojów alkoholowych;
 - d) podpis uprawnionej osoby (osób) do reprezentowania podmiotu gospodarczego.
3. Do wniosku należy dołączyć:
 - a) wpis do ewidencji działalności gospodarczej lub aktualny odpis właściwego rejestru;
 - b) tytuł prawny do lokalu;
 - c) pozytywną opinię sanitarną – w przypadku zakładu gastronomicznego.
4. W oparciu o wniosek pracownicy Urzędu Miasta przeprowadzają wizję we wspomnianym miejscu sprzedaży, pod kątem zgodności usytuowania punktu i warunków sprzedaży napojów alkoholowych i sporządzają protokół z wizji.

5. Zebrany materiał przedkładany jest Zarządowi Miasta w celu wydania opinii w formie postanowienia.
6. Po wydaniu opinii przez Zarząd Miasta, Prezydent lub upoważniony pracownik Urzędu Miasta wydaje lub odmawia wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
7. Zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wydaje się na okres nie krótszy niż 2 lata, zaś zezwolenia na sprzedaż tychże napojów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wydaje się na okres nie krótszy niż 4 lata.
8. W zezwoleniu wpisuje się:
 - a) oznaczenie strony;
 - b) określenie rodzaju napojów alkoholowych;
 - c) miejsce sprzedaży napojów alkoholowych;
 - d) termin i warunki ważności zezwolenia;
 - e) wysokość pierwszej opłaty za korzystanie ze zezwolenia;
 - f) informację o obowiązku dokonywania corocznej opłaty za korzystanie ze zezwolenia w terminie do dnia 31 stycznia każdego kolejnego roku objętego zezwoleniem;
 - g) informacje o zakazie sprzedaży i podawania napojów alkoholowych poza lokalem wskazanym w zezwoleniu oraz o zasadach obrotu napojami alkoholowymi zawartych w ustawie, a w szczególności o zakazie sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 oraz osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości – pod rygorem cofnięcia zezwolenia.

II. Zasady cofania zezwoleń.

1. Zezwolenie cofa się, jeżeli zachodzą przesłanki określone w art. 18 ust.6 pkt. 1-6 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i zostały potwierdzone jednym z niżej wymienionych dokumentów:
 - a) pismem Policji;
 - b) protokołem z kontroli dokonanej przez Urząd Miasta lub Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - c) protokołem (orzeczeniem) właściwego organu kontroli państwowej np. Państwowej Inspekcji Handlowej, Urzędu Kontroli Skarbowej itd.;
 - d) zeznaniami co najmniej 3 świadków złożonymi w postępowaniu administracyjnym.
2. W postępowaniu administracyjnym przy cofnięciu zezwolenia należy uwzględnić:
 - a) wyniki przeprowadzonej kontroli;
 - b) co najmniej dwukrotne udokumentowanie przypadków, o których mowa w art. 18 ust. 6 pkt. 2 i 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Przed wydaniem decyzji o cofnięciu zezwolenia, w przypadkach, o których mowa

w art. 18 ust. 6 pkt. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zasięga się opinii Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bolesławcu.

III. Kontrola podmiotów gospodarczych prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych.

1. Kontroli podlegają wszystkie podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu i poza miejscem sprzedaży.
2. Kontrolę prowadzą:
 - a) upoważnieni przez Prezydenta Miasta Bolesławiec pracownicy Urzędu Miasta;
 - b) upoważnieni przez Prezydenta Miasta Bolesławiec członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
 - c) Policja w zakresie:
 - przestrzegania porządku publicznego w miejscu sprzedaży i wokół miejsca sprzedaży napojów alkoholowych;
 - przestrzegania ustawowego zakazu sprzedawania napojów alkoholowych osobom nieletnim i nietrzeźwym;
 - przestrzegania ustawowego zakazu reklamowania napojów alkoholowych.
3. Zakres kontroli:
 - a) zgodność prowadzonej sprzedaży napojów alkoholowych z aktualnie ważnym zezwoleniem (zezwoleniami);
 - b) przestrzeganie warunków ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
 - c) przestrzeganie zasad i warunków sprzedaży napojów alkoholowych określonych w uchwałach Rady Miejskiej.
4. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, których zakres określono w punkcie 3, przeprowadzone są co najmniej przez dwie osoby, bez uprzedniego powiadomienia kontrolowanego.
5. Osoby upoważnione do dokonywania kontroli mają prawo do:
 - a) wstępu na teren nieruchomości, obiektu, lokalu lub ich części, gdzie prowadzona jest sprzedaż napojów alkoholowych, w takich dniach i godzinach, w jakich jest prowadzona ta działalność;
 - b) żądania pisemnych lub ustnych wyjaśnień oraz okazania zezwoleń.
6. Czynności kontrolnych w przypadkach, o których mowa w pkt 3, dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby zastępującej kontrolowanego lub przez niego zatrudnionej.
7. Podmiot kontrolowany obowiązany jest zapewnić warunki i środki niezbędne do

sprawnego przeprowadzenia kontroli.

8. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który wraz z wnioskami niezwłocznie przekazuje się do organu wydającego zezwolenia.
9. Na podstawie wyników kontroli, organ wydający zezwolenia wzywa podmiot gospodarczy do usunięcia stwierdzonych uchybień w wyznaczonym terminie, o ile nie są one podstawą do cofnięcia zezwolenia, lub wszczyna postępowanie o cofnięcie pozwolenia lub podejmuje inne działania przewidziane prawem.
10. Jednostka kontrolowana w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania do usunięcia stwierdzonych uchybień, przesyła do organu wydającego zezwolenia informację o wykonaniu zaleceń.
11. Sprawdzenie wykonania wniosków pozakontrolnych stanowi odrębne zadanie kontrolne.
12. Rada Miejska otrzymuje coroczną informację o wynikach kontroli przestrzegania zasad obrotu napojami alkoholowymi.

PRZEWODNIK DO FINANSOWANIA PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W 2002 ROKU W RAMACH DZIAŁU OCHRONA ZDROWIA

I. WPROWADZENIE

1. Merytoryczną podstawą decyzji finansowania zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zleconych przez Gminę Miejską są założenia i priorytety określone w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
2. Najważniejszym dokumentem prawnym, tworzącym podstawy do prowadzenia i finansowania działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Zlecanie zadań związanych z realizacją ustawy jednostkom niepaństwowym w trybie dotacji przedmiotowych nie podlega regulacjom obowiązującym w systemie zamówień publicznych. Dotyczą one natomiast zakupu towarów i usług.
4. Przy zlecaniu zadań przez Gminę Miejską pierwszeństwo będą uzyskiwały programy, które mogą przyczynić się do:
 - zwiększenia skuteczności i dostępności terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia;
 - wzrostu skuteczności technologii profilaktycznych dla młodzieży i grup ryzyka;
 - rozwoju usług terapeutycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin alkoholowych;
 - przeciwdziałania przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym;
 - rozwoju edukacji publicznej i profesjonalnej w zakresie problemów alkoholowych;
 - rozwoju badań stosowanych, a w szczególności badań ewaluacyjnych;
 - lepszego diagnozowania i interwencji wobec problemów alkoholowych w podstawowej opiece zdrowotnej;
 - rozwoju usług terapeutycznych i socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin alkoholowych.
5. Przy zlecaniu zadań przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta zbiór priorytetów określany jest lokalnie z uwzględnieniem założeń Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Pełnomocnik jest odpowiedzialny za merytoryczną i formalną prawidłowość wydatkowania środków przeznaczonych na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Współpracuje on z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Powołuje konsultantów, recenzentów, ekspertów, których ocenie poddawane będą oferty od realizatorów indywidualnych, organizacji i instytucji.

II. ZASADY OGÓLNE

1. Niezbędnym warunkiem realizowania zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych jest przedstawienie i złożenie oferty programowej. Jeżeli podmiot równocześnie występuje z więcej niż jednym zadaniem – konieczne jest złożenie tzw. zestawienia zbiorczego. Merytoryczny opis oferty programowej powinien być tak sporządzonym, aby recenzent mógł się zorientować zarówno w rozmiarach całego przedsięwzięcia, jak i w poszczególnych pozycjach kosztów tego zadania.
2. Wprowadza się zasadę, że kwoty proponowane na realizację poszczególnych zadań muszą być uzasadnione szczegółową kalkulacją posiadającą merytoryczne uzasadnienie w przedstawionym programie działań. Jest to warunek niezbędny do rozpatrzenia oferty.
3. Zlecenie zadań i przekazywanie środków osobom prawnym wymaga sporządzenia odpowiedniej umowy określającej zadania i zobowiązania oraz kalkulację kosztów. Zleceniobiorca musi być zobowiązany w umowie do przestrzegania zasad określonych w obowiązujących przepisach oraz poniżej przedstawionych zasad kalkulacji (w tym także do nie przekraczania limitów stawek).
4. Pełnomocnik jest odpowiedzialny za prawidłowe określenie umowy i kosztów oraz nadzór nad realizacją zleconych zadań i rozliczenie środków. Elementem każdej umowy powinno być zobowiązanie do złożenia sprawozdania merytorycznego i finansowego.
5. Ewentualne zatrudnienia etatowe realizatorów programu muszą posiadać wyraźne uzasadnienie merytoryczne i ze względu na okresowość finansowania powinny być raczej oparte o umowę określającą termin zatrudnienia w granicach tego okresu.
6. Ustala się ogólne limity (przy pracach zleconych) wysokości stawek w formie widełek i określa się je w procentach stawki bazowej. Stawki te obowiązują przy wynagrodzeniach wypłacanych bezpośrednio indywidualnym wykonawcom oraz jako podstawa do zatwierdzenia kalkulacji sporządzonych przez realizatorów instytucjonalnych.
Należy podkreślić, że tzw. stawka bazowa nie jest średnim lub podstawowym wynagrodzeniem, ale wyłącznie jednostką przeliczeniową, przy pomocy której ustala się limity stawek za poszczególne rodzaje działań.
Określenie wynagrodzeń w wysokości zbliżonej do górnych limitów powinno być zastrzeżone dla osób z wyższym wykształceniem, o uznanych kompetencjach i specjalistycznym wykształceniu podyplomowym związanym z problematyką zajęć (Studium Pomocy Psychologicznej, Studium Terapii Uzależnień, Studium Socjote-

rapii, Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Lista Trenerów rekomendowana przez PTP, licencje psychoterapeutów Polskiego Towarzystwa Psychologicznego lub Psychiatrycznego).

Zleceńbiorca pragnący stosować stawki maksymalne powinien uzyskać zgodę zleceńodawcy na podstawie udostępnionych informacji o kwalifikacjach wykonawców. Jest to jednak możliwe wtedy, gdy zleceńodawca podejmie decyzję o zwiększeniu nakładów na dane przedsięwzięcie z uzasadnionych powodów. W wyjątkowych przypadkach (przyjazd wybitnego specjalisty z odległej miejscowości na 1-2 godzinne wykłady) Pełnomocnik może akceptować podwyższenie stawki za wykład.

III. ZASADY SZCZEGÓŁOWE

W praktyce realizacji programów obserwowano przypadki niewłaściwego postępowania się nazwami zajęć, co prowadziło do zawyżania kalkulacji i dezorientacji. Konieczne jest więc uporządkowanie tego obszaru. Wymaga to przede wszystkim dokonania rozróżnienia następujących rodzajów działań:

- A. systematyczne i intensywne szkolenia wybranych profesji;
- B. zajęcia terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin;
- C. ogólne szkolenia i edukacja w zakresie problemów alkoholowych;
- D. zajęcia profilaktyczne, opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży;
- E. dyżury i działania interwencyjno-wspierające;
- F. konsultacja specjalistów.

Wysokość stawek powinna być zróżnicowana ze względu na ogólne priorytety oraz rozmiary populacji. Najwyższe stawki należy stosować do kategorii A i F, ponieważ intensywne szkolenie dla wybranych profesji przyczynia się do ulepszania pracy całych instytucji, a ponadto ilość ogólna tej grupy osób jest znacznie mniejsza niż np. pacjentów i ich rodzin lub liczna młodzieży.

Należy także zwrócić uwagę na specyfikę szkoleń osób zajmujących się terapią uzależnienia i współuzależnienia. Szkolenia te są na ogół dłuższe i bardziej intensywne oraz powinny być prowadzone przez najlepszych specjalistów, co uzasadnia stosowanie najwyższych stawek dydaktycznych.

Wyższe stawki na zajęcia przeznaczone dla populacji, które są bardzo liczne, wymagałyby bardzo dużo nakładów. Zajęcia terapeutyczne lub profilaktyczne dla młodzieży prowadzone są na ogół w obrębie instytucji budżetowych, w których wynagrodzenia są dosyć niskie i bardzo wysokie stawki za prowadzenie zajęć dodatkowych prowadzi do nieuchronnych napięć.

Przy dofinansowaniu zajęć tego typu, gdy prowadzone są w sposób powtarzający się i systematycznie, jako podstawę rozliczeń przyjmuje się tzw. "ryczałt" obejmujący 100 godzin zegarowych pracy w miesiącu, polegającej na prowadzeniu określonych zajęć (bez wliczania przerw w pracy czy zajęć pomocniczych). Oznacza to, że nie stosuje się wówczas stawek godzinowych. W przypadku zajęć prowadzonych w soboty i niedziele, godziny zajęć zaliczane są do ryczałtu podwójnie. Wysokość ryczałtu powinna być porównywalna do wynagrodzenia etatowego na podobnym stanowisku.

Przy zatwierdzaniu kalkulacji dokonuje się rozróżnienia między szkoleniem profesji

a edukacją prowadzoną dla celów terapeutycznych. W przypadku ofert szkoleniowych konieczne są m.in. specyficzne programy szkoleniowe określające cele, tematy, strukturę zajęć oraz ich rozmiary.

Szkolenia dla wybranych profesji powinny trwać dostatecznie długo, aby mogły wpływać na poziom kompetencji i sposób wykonywania zadań zawodowych przez uczestników np. wygłoszenie jednego lub dwóch wykładów, jeżeli nie stanowi części większej całości szkoleniowej, trudno zaliczyć do szkolenia – jest natomiast przykładem ogólnej edukacji.

Podstawowe rodzaje zajęć można określić następująco:

- a) **wykład** – jest zorganizowaną formą przekazu wiedzy słuchaczom przez jedną osobę i występuje w ramach szkolenia lub edukacji ogólnej. Od wykładowcy należy oczekiwać udostępnienia konspektu wykładu zawierającego szkic podstawowych tez, które będą przedstawiane słuchaczom.

Nie zaliczamy do wykładów zajęć opartych przede wszystkim na opowiadaniu swojej historii życia, doświadczeń osobistych itp. Do wykładów nie zaliczamy również przekazywania informacji i wiedzy pacjentom w czasie terapii lub członkom rodzin – bardziej odpowiedni termin to **prelekcja**. Do stosowania stawek wykładowych potrzebna jest również odpowiednia liczebność audytorium – w zasadzie powinna ona przekraczać 20 osób – przekazywanie wiedzy w kilkunastoosobowej grupie, z którą wcześniej lub później prowadzi się inne zajęcia nie stanowi wykładu.

- b) **seminarium** - zorganizowana forma zajęć szkoleniowych obejmująca wprowadzenie poznawcze do tematu oraz pracę własną w postaci udziału w dyskusji i przedstawiania przez uczestników przygotowanych wypowiedzi dotyczących wiedzy na określony temat.

- c) **warsztaty** – zorganizowana forma działalności szkoleniowej obejmująca praktyczne ćwiczenia określonych umiejętności związanych z wykonywanym zawodem, prowadzone w oparciu o przygotowany scenariusz, określający przebieg kolejnych sytuacji.

Typowa liczba uczestników: 12 – 15 osób.

Używanie terminu "warsztat" poza obszarem programu szkoleniowego jest mylące. Dla zajęć związanych z rozwijaniem umiejętności w programach terapeutycznych lub profilaktycznych bardziej stosownym określeniem jest "ćwiczenia praktyczne".

- d) **trening psychologiczny (interpersonalny, asertywności itp.)** - specjalistyczna metoda oddziaływania psychologicznego służąca zmianie określonych umiejętności psychologicznych i rozwojowi osobistemu. Typowa liczba uczestników w grupie to 10 – 15 osób. Ponieważ przedmiotem oddziaływań są osobiste postawy, umiejętności i doświadczenia, do prowadzenia treningu konieczne są:

- specjalistyczne umiejętności trenera wynikające ze szkolenia w zakresie treningu psychologicznego;
- uzgodnienie z uczestnikami celów i metody treningu (kontrakt, dyskrecja);
- odpowiednie warunki organizacyjne (czas, miejsce zajęć).

Osobiste zaangażowanie uczestników i inne aspekty tej metody wymagają uważnego przestrzegania Kodeksu Etycznego Psychologa, nawet jeżeli osoba prowadząca ma inne niż psychologiczne wykształcenie.

Trening psychologiczny bywa stosowany w różnych kontekstach – jako element pro-

gramów szkoleniowych, jako część programów terapii dla osób uzależnionych i współuzależnionych itp.

Oznacza to, że za prowadzenie treningu, w zależności od okoliczności mogą być stosowane różne stawki wynagrodzenia.

- e) **ćwiczenia praktyczne** – zorganizowana forma zajęć angażujących uczestników w różnego rodzaju działania indywidualne i grupowe, dostarczające nowych doświadczeń, informacji i obserwacji. Ukierunkowane są na rozwijanie praktycznych umiejętności i zmianę postaw. Prowadzone są na ogół według przygotowanego scenariusza określającego tematy, strukturę i przebieg kolejnych sytuacji.
- f) **dyżury i działania interwencyjno-wspierające** – tego typu działania są aktualnie najczęściej podejmowane w ramach różnorodnych programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Mogą być prowadzone przy pomocy tzw. wolontariatu, a więc nieodpłatnego zaangażowania określonych osób pragnących pomagać innym ludziom. W pewnych okolicznościach mogą być również prowadzone na zasadach usługi, świadczonej profesjonalnie i odpłatnie. Dotyczyć mogą np. dyżurów, w czasie których udziela się prostych informacji i wskazówek osobiście lub telefonicznie. Przy organizowaniu takich działań pożądane jest rozważenie jakiego rodzaju kwalifikacje są potrzebne oraz promowanie wolontariatu umocnionego odpowiednim przeszkoleniem.
- g) **konsultacje specjalistów** – to działania związane z zapraszaniem wysokokwalifikowanych specjalistów (lekarzy, psychologów, socjologów, prawników) do doradztwa w zakresie rozwiązywania trudniejszych problemów związanych z realizacją programów profilaktycznych, terapeutycznych i interwencyjnych.

IV. USTALANIE STAWEK

Przyjmuje się następujące rodzaje podstawowych prac zleconych oraz rodzaje informacji, które powinny być podane w kalkulacji i limity stawek:

1. Programy szkoleniowe dla przedstawicieli wybranych profesji:

- a) **wykłady dydaktyczne - wynagrodzenie 66 – 165 zł:**
 - wykład dydaktyczny powinien być oparty o konspekt, którego udostępnienie może być oczekiwane przez organizatora szkolenia;
 - stosowanie stawki powyżej 88 zł jest zarezerwowane dla wykładowców z wyższym wykształceniem;
 - przy sporządzaniu kalkulacji należy podać kwalifikacje prowadzących, liczbę godzin wykładowych i liczbę słuchaczy;
- b) **seminaria i warsztaty szkoleniowe dla profesjonalistów – wynagrodzenie 26 – 53 zł:**
 - należy podać liczbę godzin, stawki, ilość i liczebność grup oraz kwalifikacje prowadzących;
 - seminaaria i warsztaty powinny być prowadzone w oparciu o konspekt lub scenariusz, którego udostępnienie może być oczekiwane przez organizatora szkolenia;
- c) **treningi psychologiczne – wynagrodzenie 26 – 53 zł:**
 - grupy do 15 uczestników prowadzi 1 trener;
 - należy podać kwalifikacje prowadzących, liczbę i liczebność grup, stawki, liczbę

- godzin zajęć;
- zastosowanie stawki powyżej **35 zł** wymaga potwierdzonych kwalifikacji trener-skich (rekomendacja Listy Trenerów lub Ośrodka posiadającego uprawnienia do prowadzenia Szkoły Trenerskiej) .

Podstawą decyzji o finansowaniu nowych zadań szkoleniowych powinna być infor-macja o merytorycznej zawartości programu szkolenia pozwalająca na ocenę jego użyteczności przez recenzenta. Niezbędna jest również informacja o autorach tego programu oraz o osobie odpowiedzialnej za nadzór przy jego realizacji.

2. Zajęcia profilaktyczne, edukacyjno – rozwojowe dla dzieci, młodzieży, ro-dzin oraz nieprofesjonalistów:

- prelekcje i pogadanki prowadzone w oparciu o przygotowany konspekt określają-cy tezy (wynagrodzenie **18 – 35 zł**); należy podać liczbę godzin, ilość i liczebność grupy słuchaczy, stawki, kwalifikacje prowadzących;
- opowiadanie o własnych doświadczeniach osobistych, pogadanki, spotkania dys-kusyjne (wynagrodzenie **18 – 26 zł**);
- ćwiczenia profilaktyczne dla młodzieży (wynagrodzenie **18 – 35 zł**);
- zajęcia opiekuńczo-wychowawcze (m.in. w świetlicach i klubach socjoterapeu-tycznych) (wynagrodzenie **10 – 15 zł**);
- zajęcia socjoterapeutyczne (wynagrodzenie **18 – 35 zł**);
- systematyczne dyżury interwencyjno-wspierające dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (wynagrodzenie **18 – 26 zł**).

3. Programy terapeutyczne – dodatkowe zajęcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych:

- godzina psychoterapii indywidualnej w ramach programu terapeutycznego – (wy-nagrodzenie **20 – 40 zł**);
- godzina psychoterapii grupowej w ramach programu terapeutycznego (wynagro-dzenie **20 – 40 zł**);
- mikroedukacja dla pacjentów w programach terapeutycznych (wynagrodzenie **18 – 35 zł**);
- spotkania i ćwiczenia terapeutyczne w małych grupach (wynagrodzenie **16 – 32 zł**); należy podać liczebność i liczbę grup oraz kwalifikacje prowadzących;
- treningi psychologiczne wchodzące w skład programów terapeutycznych prowa-dzone dla większych grup pacjentów (wynagrodzenie **16 – 32 zł**);
- prelekcje i inne formy edukacyjne w programach terapeutycznych prowadzone dla większych grup pacjentów (wynagrodzenie **16 – 32 zł**);
- superwizja grupowa terapeutów uzależnień uczestniczących w procesie szkolenia i certyfikacji (wynagrodzenie **40 – 70 zł**);
- specjalistyczna pomoc psychologiczna dla dorosłych dzieci alkoholików i osób współuzależnionych (wynagrodzenie **20 – 40 zł**).

4. Działania interwencyjno – wspierające dla osób uzależnionych, w tym sprawców i ofiar przemocy w rodzinie:

- systematyczne dyżury interwencyjno – wspierające i monitorujące przebieg i skuteczność podjętych działań interwencyjnych (wynagrodzenie **18 - 26 zł**);
- zajęcia terapeutyczno-korekcyjne dla ofiar i sprawców według przygotowanego

- scenariusza (wynagrodzenie 18 – 35 zł);
- konsultacje specjalistów (prawnik, lekarz, psycholog kliniczny) wynagrodzenie 40 – 60 zł;
- dyżury w punktach interwencyjno-konsultacyjnych Niebieskiej Linii (wynagrodzenie 18 – 26 zł).

Ustalanie wysokości stawki dla konkretnego realizatora powinno być związane z poziomem jego kompetencji i wykształcenia. W przypadku zajęć terapeutycznych prowadzonych przez terapeutów posiadających szczególnie duże kompetencje zawodowe istnieje możliwość wzrostu wynagrodzenia do max. 20% w stosunku do przyjętych powyżej stawek.

Proponuje się następujące kategorie wykształcenia oraz odpowiadające im przedziały wynagrodzenia (od minimalnego do maksymalnego) za dany rodzaj zajęć terapeutycznych:

1. instruktorzy terapii po przeszkoleniu w ramach SPP dla nieprofesjonalistów oraz absolwentów Szkoły Burgina;
2. osoby z wyższym wykształceniem zatrudnione w placówkach służby zdrowia, st. instruktorzy terapii uzależnień (absolwenci Studium Terapii Uzależnień);
3. osoby z wyższym wykształceniem – absolwenci SPP dla profesjonalistów i innych szkoleń specjalistycznych o podobnym zakresie merytorycznym oraz licencjonowani trenerzy;
4. osoby z wyższym wykształceniem, absolwenci STU, licencjonowani specjaliści terapii uzależnień oraz osoby posiadające licencje zagraniczne akredytowane przez Radę ds. Potwierdzania Kwalifikacji zawodowych Osób Prowadzących Terapię Uzależnienia i Współuzależnienia.

Przyjmuje się zasadę, że przy zajęciach prowadzonych w małych grupach finansuje się **zatrudnienie tylko jednej osoby prowadzącej** (jeżeli liczba osób w grupie nie przekracza 12 – 15 osób). W programach realizowanych w środowiskach nieprofesjonalnych nie przewiduje się finansowania zadań terapeutycznych, jeżeli są prowadzone przez osoby, które nie są (nie były) zatrudnione w placówkach profesjonalnych na stanowiskach merytorycznych. Wyjątki od tych zasad musi zatwierdzać Pełnomocnik Prezydenta Miasta.

Przy rozpoznawaniu kwalifikacji potwierdzanych świadectwem ukończenia SPP należy zwrócić uwagę na fakt istnienia dwu odmiennych typów programów prowadzonych w ramach Studium Pomocy Psychologicznej. Pierwszy to program SPP dla profesjonalistów – dający wyższy poziom przygotowania zawodowego.

Drugi to SPP dla par i nieprofesjonalistów, który koncentruje się przede wszystkim na ulepszaniu osobistego funkcjonowania uczestników (są to turnusy terapeutyczno-rozwojowe), a w drugiej kolejności przygotowuje do pomagania w środowiskach wzajemnej pomocy. Ukończenie tego programu jest wartościową formą przygotowania się do pracy w lecznictwie odwykowym, ale nie tworzy uprawnień do samodzielnego prowadzenia terapii. Od 1996r. program ten nosi nazwę PRO (Program Rozwoju Osobistego).

Środki na wynagrodzenie dla osób prowadzących działalność terapeutyczną mogą być przydzielane jedynie wtedy, gdy oferta zawiera merytoryczny opis zawartości programów terapeutycznych, dla realizacji których te środki mają być wykorzystane. Pierwszeństwo uzyskują programy związane z placówkami terapeutycznymi służby

zdrowia. Należy sprawdzić, czy oferowane programy nie mogą być realizowane w ramach normalnych obowiązków i zadań placówki, w ramach podstawowego wynagrodzenia. Podstawą do decyzji o finansowaniu dodatkowych zajęć terapeutycznych jest przedstawienie harmonogramu zajęć prowadzonych w danej placówce w ramach pensum zatrudnienia pracowników etatowych oraz finansowanych z innych źródeł.

Finansowanie i prowadzenie systematycznych zajęć wychowawczych i terapeutycznych wymaga zastosowania innych niż stawka godzinowa przesłanek do określania wysokości wynagrodzenia. Przy cyklach zajęć trwających dłużej niż 4 tygodnie podstawą do wynagrodzenia powinien być ryczałt. Może on być ustalany szacunkowo w zależności od poziomu wykształcenia i posiadanych kompetencji zawodowych oraz rodzaju prowadzonych zajęć. Może być również kształtowany w odniesieniu do wynagrodzenia miesięcznego na analogicznym stanowisku pracy (ewentualnie powiększony o max. do 50%), jak również dzielony w porcjach $\frac{1}{2}$ całości, w zależności od faktycznego czasu zlecaniej pracy. Wysokość ryczałtu winna zawierać się w przedziałach odpowiadających etatowemu wynagrodzeniu w placówkach służby zdrowia lub oświatowych.

Przyjmuje się zasadę, iż ryczałt oznacza 100 godzin zegarowych bezpośredniej pracy z pacjentem lub wychowankiem. Decyzje co do wysokości wynagrodzenia ryczałtowego podejmuje Pełnomocnik Prezydenta Miasta, kierując się opisaną powyżej zasadą.

Jeżeli zajęcia trwają mniej niż 50 godzin w miesiącu rekomenduje się stosowanie stawek godzinowych.

W przypadku programów wdrażających nowe metody i formy działania, obejmujących większą populację i wieloosobowy zespół realizatorów, czasem uzasadnione jest wprowadzenie specyficznej formy zajęć określanych jako **superwizja** lub **konsultacje dla zespołów**. Stawki za tego typu zajęcia mogą być ustalane w granicach 35 – 62 zł. Liczba godzin takich zajęć, niezbędnych do realizacji całego programu wymaga merytorycznego uzasadnienia (np. jeżeli zespół realizatorów nie posiada wysokich kwalifikacji bardziej potrzebna jest opieka superwizyjna, ale i stawki realizatorów powinny być w tym przypadku niższe).

5. Inne zadania:

- oryginalne teksty zatwierdzone do publikacji i prace redakcyjne – należy podać liczbę stron, liczbę egzemplarzy, stawki średnie: autorskie – 38 – 88 zł za stronę, tłumaczenia – 22 – 44 zł za stronę;
- wykonanie innych materiałów edukacyjno-terapeutycznych (kasety, plakaty itp.) – przy ustalaniu wynagrodzeń autorskich można oszacować liczbę godzin potrzebnych do faktycznego wykonania dzieła i posłużyć się stawką godzinową podobną do wynagrodzeń za warsztatową działalność szkoleniową;
- prace organizacyjno-techniczne i pomocnicze – należy określić kategorie zadań, liczbę godzin, stawki: 5 – 13 zł;
- prace badawcze – przy ustalaniu wynagrodzeń autorskich można oszacować liczbę godzin potrzebnych do faktycznego wykonania i posłużyć się stawką godzinową podobną do wynagrodzeń za warsztatową działalność szkoleniową;

- warsztaty służbowe i koszty szkolenia realizatorów programu – ilość osób i ich zadania w programie, rodzaj wyjazdów, tematyka szkoleń, instytucja szkoląca, czas trwania szkolenia, rodzaje kosztów – do indywidualnego rozpatrzenia i za-
twierdzenia przez Pełnomocnika Prezydenta Miasta (priorytet mają szkolenia ty-
pu: Studium Pomocy Psychologicznej, Studium Terapii Uzależnień, Studium
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie itp.).

Jeżeli w ramach finansowanych zadań opracowywane są nowe technologie terapeu-
tyczne, profilaktyczne, edukacyjne czy diagnostyczne w umowach zastrzega się, że
autorzy przekazują zlecającemu prawa do bezpłatnego upowszechnienia
i korzystania z tych technologii.

V. DODATKOWE REGUŁY

1. Podtrzymuje się ideę, że działalność społeczna stowarzyszeń, środowisk wzajemnej pomocy, nieprofesjonalistów i działaczy trzeźwościowych opiera się na nieopłacanej pracy wolontariatu – społeczne podmioty prawne mogą prowadzić odpłatną i profesjonalną działalność usługową, która będzie wtedy finansowana na innych zasadach.

Należy w szczególności zwracać uwagę na poniżej postawione reguły:

- a) Klub abstynencki traktujemy jako środowisko wzajemnej pomocy, którego funk-
cjonowanie oparte jest na nieodpłatnej działalności uczestników. Koszty utrzymania
lokalu w zasadzie powinny znajdować się w gestii Zarządu Gminy, zaś formy
jego współpracy za środowiskiem lokalnym winny być określone w ramach gmin-
nego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W szcze-
gólnych okolicznościach wspieranie finansowe może polegać na dofinansowaniu
kosztów niezbędnych do utrzymania bazy lokalowej oraz w uzasadnionych przy-
padkach do personalnego zabezpieczenia tej bazy. Nie przewiduje się tworzenia
"posad klubowych" finansowanych ze środków budżetowych – pożądane byłoby,
aby ewentualne finansowanie urzędników klubowych dokonywane było ze skła-
dek członków klubu, którzy w ten sposób mogliby decydować o użyteczności tego
typu pracy.
Pożądane jest systematyczne rozwijanie współpracy klubów z lokalnymi społecz-
nościami oraz samorządami, aktywne włączanie się w realizację określonych
przedsięwzięć w ramach gminnego programu rozwiązywania problemów alkoholo-
wych, a także wypracowanie reguł dofinansowywania działalności tych klubów z
zasobów gminy;
- b) Dla zakwalifikowania wyjazdu jako obozu terapeutycznego konieczne jest przed-
stawienie programu zajęć terapeutycznych obejmującego minimum 6 godzin
dziennie zorganizowanych zajęć oraz obecność profesjonalnych terapeutów za-
trudnionych w placówkach leczenia odwykowego;
- c) Pierwszeństwo w udzielaniu dotacji powinno dotyczyć ulepszenia działalności
terapeutycznej w placówkach służby zdrowia i przenoszenia do nich prowadzo-
nych do tej pory w klubach działań terapeutycznych. Zatrudnienie profesjonalnych
terapeutów na terenie klubu powinno być dopuszczane tylko w przypadku tera-

peutów profesjonalnych, zatrudnionych w placówkach służby zdrowia; wyjątki od tej zasady każdorazowo wymagają akceptacji zlecniodawcy.

Wzajemna pomoc w klubach abstynenckich jest bardzo cennym elementem pracy nad trzeźwością, ale nie jest uzasadnione merytoryczne nazywanie tego terapią, gdyż termin ten powinien być używany dla nazywania działań profesjonalnych związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, stosownie do istniejących regulacji prawnych;

- d) Zgodnie z ideami funkcjonowania AA, Al-Anon i Al-Ateen jakiegokolwiek finansowanie z zewnątrz działań lub programów tego ruchu oraz udzielanie mu dotacji jest niepożądane, gdyż narusza zasady ideowe tych ruchów;
 - e) Nie przewiduje się finansowania aparatu urzędniczego stowarzyszeń, a w szczególności wynagrodzeń dla urzędników, instruktorów, działaczy.
2. Kierując się zasadą, że środki finansowe powinny trafiać możliwie bezpośrednio do realizatorów programów oraz innymi zasadami finansowania budżetowego, nie finansuje się wynagrodzeń statutowego aparatu urzędniczego organizacji społecznych oraz nie wspiera takich działań ich agend, które polegają na pośrednictwie i rozdzielaniu pieniędzy innym instytucjom, organizacjom i osobom wykonującym zadania zlecone.
 3. Dokonywanie zakupów inwestycyjnych (powyżej 2.500 zł) wymaga dokładnego określenia ich w preliminarzu i zatwierdzenia w ramach programu. Zakupy takie mogą być akceptowane wtedy, gdy podmiot składający ofertę co najmniej w dwóch poprzednich latach realizował zadania zlecone przez Gminę i uzyskał pozytywne oceny realizacji tych zadań od recenzentów.
 4. Nie należy wspierać tworzenia zbyt wielu telefonów zaufania w jednym mieście w wielu różnych miejscach; pożądane jest natomiast rozszerzenie obsady dyżurujących przy jednym telefonie zaufania (wielokierunkowym) o przedstawicieli różnych profesji i środowisk;
 5. Przy rozpatrywaniu ofert przedstawionych przez podmioty gospodarcze (spółdzielnie, spółki itp.) zaleca się przyjmowanie kosztorysów obejmujących tylko koszty bezpośrednie i pośrednie bez naliczania zysku i podatku;
 6. Zakupy:
Przy ich realizacji obowiązują wspomniane poprzednio zasady dotyczące zamówień publicznych:
 - konieczne jest uzasadnienie określające sposób wykorzystania zakupów przez wskazanie ich niezbędności do realizowania programu;
 - należy sprawdzić możliwość szerszego i bardziej elastycznego wykorzystania sprzętu zakupionego na danym terenie w latach poprzednich;
 - zakupy wyposażenia wymagają jednoznacznego określenia odpowiedzialności materialnej i prawnej za nabyte środki; w umowach powinno być zagwarantowane, że zakupione środki trwale będą wykorzystywane dla celów zgodnych z zatwierdzonym programem;

7. Pomoc materialna – nie przewiduje się finansowania pomocy materialnej ze środków przeznaczonych na ochronę zdrowia.

ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W BOLESŁAWCU

1. Wynagrodzenie członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ustala się jako procent najniższego wynagrodzenia pracowników, określonego przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej na podstawie art. 77⁴ pkt. 1 Kodeksu pracy.
2. Wysokość wynagrodzenia wynosi:
 - 2.1) 10% dla przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Komisji za udział w posiedzeniach plenarnych Komisji, a 7% za udział w posiedzeniach zespołów zadaniowych Komisji,
 - 2.2) 7% dla sekretarza i członków Komisji za udział w posiedzeniach Komisji lub zespołów zadaniowych,
 - 2.3) 8% dla zastępcy przewodniczącego Komisji, sekretarza i członków Komisji za udział w kontrolach Komisji (pod warunkiem przeprowadzenia w 1 dniu co najmniej 3 kontroli),
 - 2.4) miesięcznie 70% najniższego wynagrodzenia pracowników, o którym mowa w pkt. 1 dla członka Komisji lub osoby prowadzącej obsługę organizacyjną, biurową i dokumentację Komisji.
3. Wynagrodzenie określone w pkt. 2.1, 2.2 i 2.3 wypłacane będzie na podstawie "listy wypłat" podpisanej przez przewodniczącego Komisji, z zastrzeżeniem, że za posiedzenia określone w pkt. 2.1 i 2.2 odbyte w jednym dniu – może być wypłacone tylko jedno wynagrodzenie.
4. Wynagrodzenie określone w pkt. 2.4 wypłacane będzie po przedłożeniu rachunku i potwierdzeniu wykonania pracy przez przewodniczącego Komisji.